

El mapa de l'infinit

185

BIBLIOTECA DE LA SUDA

El mapa de l'infinit

Joan Perelló

XVIII Premi de Poesia Maria Mercè Marçal, 2016
del Consell Comarcal del Pla d'Urgell

Pagès editors
LLEIDA, 2016

Aquesta obra ha estat guardonada amb el XVIII Premi de Poesia Maria Mercè Marçal, 2016, organitzat pel Consell Comarcal del Pla d'Urgell. Els membres del jurat han estat: Jordi Pàmias, Jaume Pont, Àngels Marzo, Joan Cornudella i Ramon Rubinat.

© Joan Perelló Ginard, 2016
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2016
carrer Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat
Primera edició: setembre de 2016
ISBN: 978-84-9975-787-2
DL L 1.148-2016
Disseny: Ton Gorgues / Xavier García
Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, S L

— imprès a **lleida** —

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.

A na Clara Rigo Perelló
A en Damià Perelló Mestre

i tenc el meu infinit

Fernando PESSOA

Ferides

però em palpejo en va, cercant-me la ferida

Charles BAUDELAIRE

Dies a la deriva
Plàncton en el fons de l'ànima
 desconcertat
com el plom a l'alga
La pàgina a l'inrevés
i els teus ulls en blanc
 becant a l'alba

La poesia, una pinzellada
un gruix de fosca a les mans
un infinit evanescent
Art abstracte, símbols, paraules
un gest frèjol
La reflexió de les imatges
l'abís

Tinta
 cos de lletra
El parany del paisatge
Poesia d'objectes
 pols, instants
L'error del silenci

Ferides d'infini

¿Sóc jo qui escriu de la ferida
o és la ferida qui m'escriu?

Jordi LARIOS

A les golfes del silenci més mòrbid,
amb vidres entelats del rou més trist,
la mètrica convulsa de la por,
escrïus de tu, esquelet de pell hirsuta,
del color perla de les teves ungles,
l'olor del llapis que sua com un càvec,
aquells capvespres que moren de set
talment les magnòlies de la finestra
que miren el vol rasant de la mèl·lera
cap a un horitzó de boira invisible.
Li treus punta fina a la lletra amb dubtes,
acurçant la distància dels murmuris
cercant la vida amb certa indiferència.
I l'atzar a lloure, a la intempèrie.

La ferida també té un jo, com tu.
Vetlla amb sal l'hora de l'infinit fosc
com qui s'atordeix, felló, amb l'encalmada
del crepuscle sense vent ni ombres tenses.
Raja l'aigua amb la set de la síquia àrida
d'aquest cos manllevat a un cec orgull.
Cap artèria pot escriure la vida
ni cap vàlvula rebre el bes de l'àspid.
Tot és atzar, joc de daus i d'envits.
La mort l'ha escrita el teu vil marmessor,
sense pietat, amb repic d'esquelles
i una música per a covards àngels,
prop de la gelor de les parets fosques.
La ferida té la teva mentida.

Arronsat, els ulls tímids, mirant ploure,
interpretes la teva selva obscura,
amb la nostàlgia dels dies d'alga i vernís.
Cap tren passa per l'horitzó llunyà
ni es sent el murmuri dels arbres fúnebres,
ni cap nigul corre cap al cel xorc.
No es beu cap vi a la humil taula parada
d'ossos gelats i celles arrufades.
Llegir és estroncar la ferida íntima,
guarir el reuma del cor insensat,
amagar el cap davall els llençols
marcant una distància amb el futur.
L'atzar deixa vulnerables penyores
i esquinça aquesta còrpora en desús.

Has llescat en silenci cada pàgina
d'aquest llibre incert, caduc com l'albada.
Has gosat escarnir el sonet blanc
sota el llast sever del llebeig d'hivern
mirant les deixalles del temporal.
No queden ni ombres al vell espigó
contemplant el tall de les cicatrius
a la pell del mar, ni bel de gavines,
ni cap velam esquinçat per l'oratge
a prop de les carenes despintades.
La brúixola assenyala el laberint
lluny de destriar cap punt cardinal,
perduda en el devesall del naufragi.
No queden ni pena, ni full, ni pell.

Escrus arrambat a un full de la mort,
tot pell trèmula, acovardit i tens,
els ulls de víbria endinsats per la fosca,
esperant el cop sec de la destrat
com qui deixa una tumbaga al notari.
Beus una copa de vi amb una llàgrima
somialt encara amb l'atzar inaudit,
inèdit, de la salvació eterna,
com qui s'encomana a la gran mentida
i es deixa estimar per l'engany subtil,
ignorant el pes de la realitat.
Estult, qui sap si per conveniència,
deixes llegir els signes de la mà
que auguren una llarga i vulgar vida.

La meteorologia fent metàfores.
Un cel corromput per l'estrall dels trons.
El rost de la pluja des dels turons.
Les constel·lacions a la intempèrie.
El verdet marcant el rastre al sender.
La tempesta al trot, a cops de llendera.
L'astrologia com un afront de l'atzar.
El vaivé de l'oratge brusc al bosc.
La por de les barques a la deriva.
Cops d'ona als espadats amb sal amarga.
L'aürt d'un llamp a l'entreforc dels arbres.
Els niguls vacil·lant per l'infinit.
Mires ploure amb una immensa tristesa.
Com si el cel cavàs el teu clot per sempre.

Plora la busca del rellotge lent
amb la llengua difícil dels instants
aquest matí de presagis despullats,
com un verb estremit cercant recer.
Des de la finestra mires siluetes,
sense entreveure els bastiments del món.
Llegeixes la pausa dels marges blancs
de la poesia com un conhort feble.
Tensa és l'espera amb vertigen d'asceta,
quasi a les fosques, sota un llum humil
que enlluerna les lletres de la pàgina.
Res pots llegir avui que t'assaciï.
El vent escup la seva malaltia,
ofès, com un déu que burxa ferides.

Tens por cada matinada d'aram
en despertar-te al vedat, confós,
com un ànec amenaçat al fang,
il·lús i perdut, amb plomatge dúctil
al feu del silenci, ulls porucs, febrós,
com una pell tacada de magrana
amb una gleva de sal a cada os.
Tems la imminència. Tems cada gest,
cada un dels símptomes, cada batec
estavellant-se, fent un trau al cor,
sargint llençols i dubtes, covant llim
de boira atroç, amb l'eixam de gebre
sense oasi ni univers en decadència,
inquiet davant una allau d'infinít.

Vindrà una ombra d'espectre al vell mirall
per escapçar-te la pell de la soca
i deixar-te en carn viva, tot retut,
ara que no tems cap piga a la pell
ni el vellut de les rues pintades d'alba,
esclau de tu mateix, carnaval d'ansia,
atordit dins el jou de la paüra.
Has perdut la vanitat, ombres mortes,
i esperes el final com una llença,
com un peix clavat a l'ham de la vida,
allunyat de la concupiscència,
una vella corda al norai amb boira,
un fum que fuig sense trobar recer,
la por d'una erma artèria de fil fràgil.

Tapes la ferida amb la blanca glassa
i llegeixes fulls de passió, mentides
d'alguns llibres plens de vida, amb secrets,
llepant, gelós i àvid, paraules negres,
la tinta, amb el xaragall de les ombres,
crepuscles evanescents que tremolen,
els ulls clucs en homenatge a les pauses,
aquest entrevall dels versicles lents.
Com pot ser tan preada la poesia?
Cap malaltia l'escampa, com un fum,
en aquest buc de la casa del vespre
on hi tornes per comprendre l'abís,
per capir l'olor de l'abecedari,
per trobar-hi el teu alenar feixuc.

Tens por d'empènyer la porta, indecís,
i sentir com grinyola la nostàlgia,
cada grapada de pols del besllum,
cada difícil paraula de metge
com si t'haguessis de fondre en un trast
ja per sempre, sense retorn, efímer
com la lliçó dels astres allunyats
que no presumeixen mai de cap viatge
o les tenebres i els muricecs àgils
que no dormen en esfumar-se el llostre
cercant paraules per tancar ferides.
Tens la por d'un ocell filat al vol
que ja no pot mirar mai més enrere.
Tens la por de l'instint, sempre implacable.

Beus lent una tassa de farigola,
de bon sagí, perdent passes inútils.
Els vidres emmudeixen quasi opacs,
lívids com una posta de sol sulla
en aquest capvespre d'hivern d'hostil món
amb molt poc marge per a la ficció.
Tèrbol i ventós acut el crepuscle
com una nostàlgia sense faisó
o una remor grisenca dels records.
Els semàfors, en dubte intermitent,
afluixen el pas callat de la vida
i escriuen el seu pesar, tot rutina.
Ho veus amb certa recança, bevent
aquests glops de fosca com si fos tedi.

Treballes de nit l'algeps de la làpida
amb gest d'equilibri, com un funàmbul
macerant les nafres dalt d'un fil prim,
alquímia i alambins de velles paraules
cercant un vocable precís per l'ànsia
i tot són llàgrimes pels solcs facials.
La lluna il·lumina cada detall,
cada lletra convulsa de l'epígraf,
abrivant el moviment dels teus dits
que no gosen escriure més anit,
quan no frises d'acabar l'epitafi.
Deixes el burí. La mà per la pàgina.
Se t'aferra a la pell la pols acerba.
Contemples el poema inacabat.

L'hídria buida, sense aigua ni flors músties,
com un Morandi que vessa rutina,
així ha comparegut el dematí.
Fas un caramull per a medecines
comprovant els efectes secundaris,
l'escenari d'una natura morta
talment un llibre que no s'escriu mai.
Et salva l'hàbit feliç de llegir,
potser massa d'esquena al món palpable,
aquests dies amb tel d'horitzó grisós,
deixant-te en evidència, avar de mots,
com un impostor que roba vocables.
I si, poc sagaç, no trobes cap mot,
què beuràs si el silenci és invisible?

La sivina pateix avui el llebeig,
solitària a la platja de l'hivern,
lliris i cards amb gest de cicatriu,
amb la incúria de la intempèrie
castigada amb l'assot d'un gris salobre,
persistent, sense tremp, corcant el cuiro
de cada branca ferida de fred,
talment un jo poètic que mira el mar
amb els ulls arranats per la tristor,
magrenca com la seva mateixa ombra
i tan inútil com les seves fulles.
L'arbre, quasi nu, murmura la pena
i dibuixa una fràgil silueta,
vacil·lant i palpant-se les ferides.

Compareix el síncope i t'atordeix
dins el núvol temporer d'un adéu.
Les pulsacions al mínim, molt lentes.
Un batec de murmuri imperceptible,
difús a un oceà de fugaç memòria.
Un forc de silenci en el món, com opi
que t'endinsa a les malves de la por.
Es perd el pols, com una el·lipsi nua,
que vacil·la per la marea isolada,
com un detritus de la llunyania.
El cor fa pana sense indulgència
com un grumoll dins una bugia llorda.
Despertes ensumant olors ignotes
i en alenar cerques un amulet.

El poema, gest de la indiferència,
a contrallum, amb rampes als peus nus,
quasi callant com una vella música
de carrers i mirades torbadores,
alè de port, sal d'entrada de fosca,
l'estímul escrit als vidres nocturns.
Saps que ja mai més tornarà la nit,
ni aniràs a casa fugint dels límits.
Teus ja són els llençols del llindar cruel
com qui es tapa de por, tot fet a mida.
Les hores assumeixen el seu risc,
els canvis d'escenari, la tensió,
apagant llums, covant pauses, la fi,
mentre el poema i tu vos feis preguntes.

Com un parèntesi obert, una pausa
d'aquest capvespre de febrer gelat,
veus per la finestra el poema cru
i les ombres de la gent que es rendeix.
Cansa la fosca d'un per sempre més,
aquest fuet persistent d'un tedi gris
de teulades humils i escenes fàcils.
Tanques altre cop el vulgar parèntesi
i llegeixes el vernís d'uns lents núvols,
superbs com qui no tem res ni vacil·la.
Quasi ulls clucs cerques un instant de música,
una banda sonora de la vida,
per amagar-te un pic més de la tarda.
Un vendaval toca als vidres i et mira.

El poema fa olor de medecina
aquesta matinada de gelada
darrere els vidres de vida fugaç,
rabent sense arjau, anegat i tou,
o dalt d'una bastida de taulons
fràgils com el vertigen, l'equilibri
perdut només amb la mirada al buit.
El poema o el no-res, la renúncia,
hores de desert, revòlver de l'ànsia,
quietud de bivac, a la serena.
El poema avança cap a l'abís
per perdre's, inacabat, fet estelles.
Et fa por obrir una nova porta
i deixes les cicatrius dels fragments.

Tems la tipografia nua de l'albada
i la pell de cada síl·laba fosa
dins el laberint d'un safareig brut.
Tems la contradicció de cada vers,
el desenllaç inquiet de la incògnita
i els sinònims ferits de la pàgina.
Tems l'ombra d'una carassa al full blanc
i el tremolor dels dits sense cautela
en escriure els tòpics de la poesia.
Tems la busca del rellotge que envelleix
i el rovell explícit de cada gest
al rostre cruïat de cada mirall.
I ara, envilit ja per la senectut,
tems perdre la saó de la vanitat.

Despullat de tot vocabulari ínfim
escrís confós, sense signes ni fites,
afuat per les presses d'un inventari,
cada ble dels teus records amb el plom
de les lletres més aspres i difícils.
Cada silenci dels teus dits inerts
tenyeix d'afany obac la nívia pàgina.
Cada escarràs a la pell escaliva
i esquinça la lenta cal·ligrafia
de la teva ansietat de carn ferida.
Cada taca al rostre et fa més hermètic,
com l'ombra d'un llapis sense equilibri
que tremola i dubta davant els mots.
No tens traça per desnudar el silenci.

Aquesta porta no té cap galfó
que obri i tanqui aquest poema amb febre,
manllevat a alguna vella lectura,
caçador furtiu d'aquest món d'espelmes,
just suara que s'apaga el volcà.
Guaita amb por el corc a l'abim del cràter
abrasat com un rostoll d'hivern cru.
La por al poema. La por al foc.
Tot crema com l'estigma d'un incendi
vast, dibuixant un mapa desolat,
un erm trast on hi mor tot el vestigi,
el rastre de la teva suor gèlida,
perdut dins aquest oceà sense astres.
Mires el caliu i ensumes la cendra.

T'inventes una hora per escriure't
sota un tèrbol llum de poc univers
i tremoles com la calç de la paret
feta com de pluja, aquest febrer d'aigua.
La lírica convexa dels espills
et mostra abatut, junyit a la por,
una acinèsia severa als teus ulls,
amb poca esma per tacar el paper
amb la tinta sòbria del teu versicle
que llepa àvid la textura de l'ànima.
Res no t'inquieta tant com el teu pols,
aquesta ferida de lents silencis.
El cor vessa sal i dicta anatemes,
la maledicció de l'atzar funest.

Com una obsessió, quasi com la vida,
enterres els ulls dins la vasta vall,
aquesta geografia amb pols dels llibres,
el desert insurgent de les paraules,
aquesta anestèsia que condorm
tots els mals i allarga amb ficció la vida,
les pàgines llegides, les que escrius,
l'acta notarial del teu defici,
fascinat per la sintaxi i l'absurd,
per la metàfora i per les imatges,
per un hipèrbaton sempre difícil.
I ara, com un pas en fals, decantat
del teu propi abisme, anegat de tinta,
refàs el camí a l'inrevés, perdut.

Reu de l'ansia, capficat en un llibre,
adolorit pel paisatge esmús
d'un febrer llarg de fredor també escèptica,
rellegeixes versos subratllats, d'altri,
com qui percaça un poema nou, propi,
la identitat dels teus records llunyans.
Tremen els vidres amb el vent de nord
com qui, ingenu, crida amb el tou dels dits,
l'atenció de les ombres i els vells somnis.
Encara ara creus en la poesia
i sobrevius dins aquest univers,
aquesta pleta d'ullastres i síl·labes,
mots bords de dialectes al bosc frondós,
aprenent la mètrica del silenci.

Destries els fragments dins el garbell,
mentre sents a prop un saluet difús,
una música esquerdada de vent,
escolant-se ardu per la retxillera.
Ho hauries d'estotjar tot al calaix,
a la tàvega, el celler de l'exili,
com qui amaga il·lús el propi infinit,
amollant el llast salobre de l'ànsia
de la constel·lació dels teus papers.
Tota pàgina necessita esqueix
o foc lent fent caliu, brasa d'oblit,
com un llenyam silencios i caut.
El pols trement dels dits, com un gest d'ira,
parla, marfós, de la teva ferida.

L'infinit i el dolor

Pens en Rilke. El dolor
m'ha fet home i escric.

Ponç PONS

Ja ho deia Hölderlin. Anhel pujar a la llunyania en crepuscle. I a tu, cor ferit, també et vindria de gust pujar als turons, beure el foc del cel i el vi dels déus, envellir ebri de núvols, tocant excitat la llunyania. Demanes una nova treva a l'atzar però l'alba t'ha parat trampa. Saps, com Rilke, que es perdrà la paraula i que la mort és gran i cansa molt. Ara, entre bastidors, com un actor que envelleix tement per la memòria, exhibeixes una certa indiferència però no pots amagar que darrere aquesta màscara hi ha la imatge de la por, aquest polsim que unta els darrers calaixos del teu silenci, deixant l'olor d'un escenari invisible. L'instant. Naufragis. Ferides. El mapa de l'infinit.

Palma i sa Ràpita, Mallorca, 2015

Taula

- 11 FERIDES
- 15 Dies a la deriva...
- 17 La poesia, una pinzellada...
- 19 Tinta...
- 21 FERIDES D'INFINIT
- 25 A les golfes del silenci més mòrbid...
- 27 La ferida també té un jo, com tu...
- 29 Arronsat, els ulls tímids, mirant ploure...
- 31 Has llescat en silenci cada pàgina...
- 33 Escrus arrambat a un full de la mort...
- 35 La meteorologia fent metàfores...
- 37 Plora la busca del rellotge lent...
- 39 Tens por cada matinada d'aram...
- 41 Vindrà una ombra d'espectre al vell mirall...
- 43 Tapes la ferida amb la blanca glassa...
- 45 Tens por d'empènyer la porta, indecís...
- 47 Beus lent una tassa de farigola...
- 49 Treballes de nit l'algeps de la làpida...
- 51 L'hídria buida, sense aigua ni flors músties...
- 53 La sivina pateix avui el llebeig...
- 55 Compareix el síncope i t'atordeix...
- 57 El poema, gest de la indiferència...
- 59 Com un parèntesi obert, una pausa...
- 61 El poema fa olor de medecina...
- 63 Tems la tipografia nua de l'albada...
- 65 Despultat de tot vocabulari ínfim...
- 67 Aquesta porta no té cap galfó...

- 69 T'invetes una hora per escriure't...
71 Com una obsessió, quasi com la vida...
73 Reu de l'ànima, capficat en un llibre...
75 Destries els fragments dins el garbell...
77 L'INFINIT I EL DOLOR
81 Ja ho deia Hölderlin...

Col·lecció Biblioteca de la Suda

Últimes publicacions

165. Joan Callau, *L'avis de l'àngel*, 2014.
166. Akiko Yosano, *Cabells enredats*, 2014.
167. Manuel Bellver, *Nord*, 2014.
168. Jordi Guardans, *La presència del transparent. Obra completa 1994-2014*, 2014.
169. Joan Carles González-Pujalte, *Les coses i els miratges*, 2015.
170. Marc Rovira, *Els ocells de la llum*, 2015.
171. Natí Soler Alcaide, *La lentitud del ramat*, 2015.
172. Montserrat Butxaca, *La casa de la vida*, 2015.
173. Carles Dachs, *A dalt més alt*, 2015.
174. Pep Cortès, *Itineraris poètics*, 2015.
175. Klaus Ebner, *Blaus/Bläuen*, 2015.
176. Xavier Casassas, *Mots*, 2015.
177. Joan Asbert, *Poesia en models*, 2015.
178. Raimond Aguiló Bartolomé, *Sobre el paper*, 2015.
179. Isabel Oliva, *Passeig d'hivern*, 2015.
180. Josep Fàbrega Selva, *Sense bitllet de tornada*, 2016.
181. Jordi Pàmias, *Ronda dels dies*, 2016.
182. Eduard Batlle, *Suite borgenca*, 2016.
183. Josep Vallverdú, *Ronda de boires*, 2016.
184. Raquel Estrada Roig, *Filles. Viatge d'anada*, 2016.
185. Joan Perelló, *El mapa de l'infinit*, 2016.

SÈRIE TRANSVÀRIA

9. Manuel de Pedrolo, *Us convida a l'acte*, 2000. Edició i pròleg de X. García.
10. Henri Michaux, *La nit es mou*, 2001. Traducció de M. de Pedrolo i il·lustracions de B. Rossell.
11. Patrick Gifreu, *Gaudí, la glòria del gran arquitecte*, 2003. Il·lustracions de Frederic Amat.
12. Enric Casasses, *Uh!*, 2007.
13. Carles Hac Mor, *Regoc*, 2009.
14. Dolors Miquel, *El Mussot*, 2009.
15. *Poesies de Màrius Torres*, 2010. A cura de Margarida Prats.
16. *Versions de poesia europea, per Màrius Torres*, 2010. Estudi i edició de Pere Ballart i Jordi Julià.
17. Carles Hac Mor, *Obra completa punt u*, 2011.
18. *Poesies de Màrius Torres*. Edició especial limitada amb il·lustracions de Joaquín Ureña. A cura de Margarida Prats, 2012.
19. Jaume Pont, *L'altra llum (Poemes 1976-2011)*, 2014.
20. Pere Rovira, *Jardí francès. De Villon a Rimbaud*, 2015.
21. Jordi Virallonga, *Animalons*, 2016.

